

Sygn. akt VI ACa 615/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Małgorzata Kuracka

Sędzia SA – Jacek Sadowski

Sędzia SO (del.) – Marcin Łochowski (spr.)

Protokolant: – sekr. sądowy Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy ze skargi V. S.

o wznowienie postępowania

zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt VI ACa 799/13

w sprawie z powództwa E. J.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. i V. S.

o ochronę dóbr osobistych

1. oddala skargę;

2. zasądza od V. S. na rzecz E. J. kwotę 2.070 zł (dwa tysiące siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt VI ACa 615/14

UZASADNIENIE

V. S. wniosła o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa E. J. przeciwko V. S. i (...) sp. z o.o. w W., toczącej się w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt III C 1400/09, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 stycznia 2014 r., sygn. akt VI ACa 799/13 oraz o zmianę w całości zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz obciążenie powoda kosztami procesu.

Pozwana podniosła, że po wydaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny powzięła informacje o nowych okolicznościach faktycznych i środkach dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik postępowania. W dniu 5 lutego 2014 r. redaktor W. C. skontaktował się z pełnomocnikiem pozwanej adwokatem T. S.. W. C. poinformował pełnomocnika pozwanej, że w toku prac nad materiałem prasowym uzyskał od J. K. informacje, że tenże jeszcze przed 2010 r. współpracował z powodem nad przygotowaniem scenariusza filmowego opartego na życiorysie powoda. Powód sam udzielał informacji dotyczących jego życiorysu, w tym m.in. informacji o współpracy z (...) służbami specjalnymi. W.

C. uzyskał również przygotowany scenariusz filmowy, potwierdzający te informacje oraz prezentację przygotowaną celem promocji scenariusza wśród potencjalnych inwestorów.

Skarżąca wskazała, że z uzasadnień wyroków Sądu Okręgowego oraz Sądu Apelacyjnego wynika, iż zamieszczenie informacji o tym, że E. J. jest byłym agentem służb specjalnych (...) narusza dobra osobiste E. J., jest bezprawne, a informacja ta jest nieprawdziwa, zaś za jej zamieszczenie odpowiedzialność ponoszą obaj pozwani, w tym skarżąca. Nadto, zamieszczenie wizerunku powoda stanowi naruszenie jego prawa do wizerunku. Według pozwanej, w oparciu o nowe dowody mogłoby dojść do ustalenia, że informacja, iż powód jest byłym agentem służb specjalnych (...) jest prawdziwa, co winno skutkować oddaleniem powództwa w tym zakresie, jak również obniżeniem zadośćuczynienia. Z treści informacji uzyskanych przez W. C. od J. K. oraz z treści załączonego do skargi scenariusza i prezentacji, wynika, że informacje udzielane autorowi scenariusza przez powoda, a dotyczące jego współpracy ze służbami (...) były prezentowane zgoła odmiennie w niniejszym postępowaniu niż wobec J. K..

E. J. wniósł o odrzucenie ewentualnie o oddalenie skargi.

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2015 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę V. S. w części dotyczącej (...) sp. z o.o. w W.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Skarga V. S. o wznowienie postępowania jest bezzasadna.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zobowiązał wydawcę tygodnika (...) – (...) sp. z o.o. w W. do zamieszczenia w tygodniku (...) w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się wyroku oświadczenia następującej treści: „Wydawca (...) przeprasza Pana E. J. za opublikowanie w wydaniu nr (...) z dnia 16 lipca 2006 r. w materiale prasowym „(...)” nieprawdziwej informacji, iż E. J. jest byłym agentem służb specjalnych (...).”; zasądził od (...) sp. z o.o. w W. na rzecz E. J. kwotę 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia; zasądził od V. S. na rzecz E. J. kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia, z tym, że zapłata tej kwoty nastąpi solidarnie z (...) sp. z o.o. w W.; w pozostałym zakresie oddalił powództwo oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu. Na skutek apelacji obojga pozwanych Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 29 stycznia 2014 r. oddalił obie apelacje oraz zasądził od (...) sp. z o.o. w W. i V. S. solidarnie na rzecz E. J. kwotę 2.070 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zostało oparte na ustaleniu, że informacja, iż E. J. był agentem służb specjalnych (...) jest nieprawdziwa, a zamieszczenie wizerunku powoda stanowi naruszenie jego prawa do wizerunku. Sąd Apelacyjny podzielił te ustalenia Sądu I instancji.

Stosownie do treści art. 407 § 1 k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego, skarga wniesiona przez pozwaną – w zakresie, w jakim zaskarżony wyrok dotyczy jej praw – została wniesiona w terminie, skoro pozwana uzyskiwała informacje o nowych faktach i dowodach w dniu 5 lutego 2014 r., a skarga została wniesiona w dniu 5 maja 2014 r. Skarga jest również dopuszczalna i oparta na ustawowej podstawie (zob. art. 410 § 1 k.p.c.).

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

W skardze o wznowienie postępowanie zostały wskazane 3 dowody, które zdaniem skarżącej miałyby przekonywać o tym, że E. J. był agentem służb specjalnych (...), co z kolei prowadziłoby do wniosku, że zaskarżony wyrok został oparty na wadliwych ustaleniach faktycznych. Tymi dowodami są scenariusz filmu pt. (...) (tytuł roboczy) autorstwa J. K., prezentacja scenariusza tego filmu oraz zeznania J. K. (skarga o wznowienie postępowania – k.2).

Oceniając pierwsze dwa z tych dowodów należy wskazać, że ani w treści scenariusza, ani w treści prezentacji nie pada informacja, iż E. J. był agentem służb specjalnych (...). Z całą pewnością wniosku takiego nie można wywieść z tego, że

powód był agentem służb specjalnych (...), był narodowości (...) lub współpracował z (...). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, również zeznania J. K. nie prowadzą do konstatacji zgodnej z twierdzeniami skarżącej. Świadek przedstawił bowiem jedynie własne opinie i interpretacje dotyczące współpracy powoda ze służbami specjalnymi (...). Nie przytoczył jednak żadnych faktów, tj. zachowań lub wypowiedzi powoda, ewentualnie innych osób, które jednoznacznie wskazywałyby na współpracę powoda ze służbami specjalnymi (...). Według Sądu Apelacyjnego, fakt utrzymywania bliskich relacji z dyplomatami (...), sprzyjanie (...) dążeniom niepodległościowym, służba w siłach zbrojnych (...), czy współpraca z wywiadem (...) nie przesądzają w żaden sposób tym, że powód był agentem służb specjalnych (...).

Trzeba zatem uznać, że pozwana nie wykazała, aby wskazane w skardze środki dowodowe mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, skoro nie wynika z nich prawdziwość informacji o współpracy powoda ze służbami specjalnymi (...).

Wymaga przy tym podkreślenia, że stosownie do treści art. 412 § 1 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Bezsporne jest, że sąd rozpoznający skargę jest związany granicami przedmiotowymi skargi oraz wskazaną podstawą skargi. W przypadku przyczyn restytucyjnych rozpoznanie sprawy zmierza przede wszystkim do ustalenia, czy wskazana jako podstawa skargi przyczyna miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Zatem Sąd Apelacyjny jest uprawniony jedynie do oceny, czy wskazana przez skarżącą podstawa wznowienia (nowe dowody) mogłaby mieć wpływ na wynik sprawy. Skoro przytoczone w skardze dowody nie wykazują prawdziwości informacji kluczowej dla rozstrzygnięcia sprawy, to skarga o wznowienie musi zostać oddalona jako bezzasadna (art. 412 § 2 k.p.c.).

Wymaga jednak wyjaśnienia, iż kwestia zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy zaprezentowanych w ww. publikacji informacji dotyczących powoda nie ma decydującego znaczenia dla ustalenia, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Oczywiście jest przecież, że opublikowanie informacji nieprawdziwej, ale neutralnej lub pozytywnej nie będzie – co do zasady – naruszało dóbr osobistych. Z drugiej strony, opublikowanie informacji prawdziwej, ale dotyczącej prywatnej (intymnej) sfery życia może naruszać dobra osobiste (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 lutego 2014 r., I ACa 1073/13, LEX nr 1430876).

Zagadnienie prawdziwości zawartych w spornym artykule informacji ma natomiast znaczenie przy ocenie bezprawności zachowania pozwanych. Zgodnie bowiem z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. Zatem osoba naruszająca dobra osobiste nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli jej zachowanie nie było bezprawne. Nie budzi wątpliwości, że w wypadku materiału prasowego bezprawność naruszenia jest uchylona w wypadku wykazania prawdziwości zawartych w tym materiale twierdzeń co do faktów. Nadto, nawet przyjmując, że w wypadku nieprawdziwości informacji zawartych w materiale prasowym osoby odpowiedzialne za jego publikację mogą zwolnić się z odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, jeżeli dochowały szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych oraz działały w obronie społecznie uzasadnionego interesu (zob. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04, OSNC nr 7-8 z 2005 r., poz. 114), to na osobach naruszających dobra osobiste będzie spoczywał ciężar wykazania okoliczności uchylających bezprawność.

Pozwana nie udowodniła prawdziwości twierdzeń naruszających dobra osobiste powoda, ani tego, że dochowała szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystaniu materiału prasowego. Co więcej, przeprowadzone przed Sądem Apelacyjnym postępowanie dowodowe wskazuje, że pozwana mogła dotrzeć do informacji, które pozwoliłyby na zweryfikowanie tego, czy powód współpracował ze służbami specjalnymi (...), skoro było to możliwe dla innego dziennikarza (W. C.). Stawia to pod znakiem zapytania staranność i rzetelność pozwanej przy opracowywaniu materiału prasowego, który stał się źródłem postępowania w niniejszej sprawie. Tym bardziej zatem brak podstaw do przyjęcia, że istniejąc podstawy do ingerencji w prawomocne rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego.

Nadto, wskazane w skardze dowody w żaden sposób nie przekonują o tym, że nie doszło do naruszenia wizerunku powoda. Skarga nie zawiera przy tym w zasadzie żadnej argumentacji na tej płaszczyźnie.

Dlatego też, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. oddalił skargę pozwanej o wznowienie postępowania, jako bezzasadną.

Nadto, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz art. 406 k.p.c. w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461) zasądził od V. S. na rzecz E. J. kwotę 2.070 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.